

Среца

Нашите войскари влязоха във Х. Мжно можеше да се опише безграничната радост на тамошните българи, които посрещнаха своите освободители. Войниците бяха отрупани със цветя. На младите български воини се струваше, че не стъпят по земята, а хвърчат, понесени от небивалия възторг на освободения братя. Какъ можеше тия свидни синове на родната земя, тия кръвни наши братя да бждат роби!

— Добре дошли, синко! — заливаше се във сълзи една старица и прихлупваше лицето си във престилката, задавена от хълцания.

— Божичко! Вижъ ги, ма. Колко сж убави, маминитъ! Като гължби! — Войниците вървяха бодро, със свѣтна ли от радост очи. Въ съзнанието имъ трептѣше гордата мисълъ, че сж синове на храбъръ народъ, потомци на велики българи. Нѣкога тукъ сж кѣтѣли стѣпките на Самуила и Симеона, боздуганѣтъ на Крали Марка е още тѣдѣва, а въ далечни времена е кръстосвалъ земята на нѣшитѣ дѣди легендарния македонски владетел Александъръ Македонски.

— Отъ дека идете? — пита бѣлобрадъ дѣдо. — Отъ Софията ли?

— Отъ София, дѣдо. Отъ столицата на велика България.

— И азъ имамъ синче тамо. Климе се казва. И онъ е колко важе. Дали ще дойде насамъ?

— Климе ли казвашъ, дѣдо? Климе, гевгелийчето, дето има млѣкарница въ София?

— Онъ, сине, — зарадва се старецѣтъ. — Познавашъ ли го? Писуваше по-рано, па напаконъ душманитѣ спрѣха писмата.

— Познавамъ го, дѣдо, какъ да не го познавамъ. Ние сме другари съ него. Той идва подиръ насъ. Танкистъ е.

— Що казвашъ? Какъвъ?

— Танкистъ, танкистъ, — поясни войникѣтъ усмихнатъ. — Войникъ съ желѣзна кола, танкъ. Прилича на костенурка, но лети като автомобилъ.

— Ой, ой, що ми го сторили момчето, — развълнува се стариятъ българинъ.

Пристигна командирѣтъ на полка, войниците му разказаха за Климето и командирѣтъ потупа стареца по рамото.

— Чудо синче имашъ, дѣдо. Отличенъ боецъ. България се гордѣе съ такива синове!

При тия думи старецѣтъ съвсемъ умекна. Едри сълзи като лѣтень дѣждъ закапаха по обгорѣлото му лице. Драго му бѣше да чува такива похвали за сина си. Въ ума му израстна нѣкогашния Климе. Левентъ момче, здраво като кремъкъ, юначина. Постоянно се оплакваха грѣцкитѣ учители отъ него. Бунтувалъ децата противъ тѣхъ. Учелъ ги да не имъ се покоряватъ. Размирявалъ и мирнитѣ селяни. Намѣриха веднажъ въ тетрадката му забранени позиви. „Земята на Кирила и Методия, на Пърличева и Миладиновци никога не е била чуждинска и никога не ще бжде! — пишеше въ позивѣтъ. — Братя! България преживѣ 500 години агарянско иго и пакъ оцелѣ. Българитѣ се умножиха и тѣ ще бждатъ господари на своята бащина земя. Има правда подъ божие то сълнце. Ние ще бждемъ свободни!“

Затвориха и бащата заради сина. Нѣколко години пролежа тамъ. Климе сжщо затвориха. Какъ не го мжчиха да изкаже другаритѣ си! Гориха го съ нажежено желѣзо. Турнаха му кибритени клечки подъ ноктитѣ, намазваха ги съ катранъ и после ги подпалваха. Държеха го гладенъ и наливаха въ гърлото му рациново масло — по цѣло стъкло. Най-сетне и езикѣтъ му бодеха съ игла — да се отучи да говори български.

Нищо не изказа. Мълчеше като нѣмъ. Нищо не научиха душманитѣ на българщината. И единъ день, Климе успѣ да прехвърли оградата на затвора и избѣга въ България. Въ София той се глави при единъ сродникъ — да шета въ хлѣбарницата му. Ходѣше на училище и работѣше. Като поотрасна, Климе си отвори собстве-